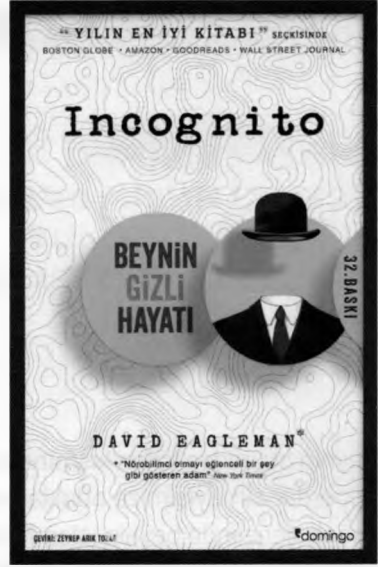

INCOGNITO

BEYNİN GİZLİ HAYATI

DOĞUHAN MURAT YÜCEL

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Şimdi bu yazıyı beynimiz okuyor, anlıyor. Peki, biz beynimizi ne kadar biliyoruz? Onu ne kadar anlıyoruz? Okuyan beynimizi ne kadar okuyoruz? Beynin önemi elbette yadsınamaz, onu okumanın önemi hakkında ne kadar konuşsak azdır. Üstelik beyni anlama maceramız henüz yeni başladı. Belki de koca insanlık en çok da kendi beyni hakkında araştırmaya muhtaç. Amerikalı Nörolog David Eagleman; *Incognito/Beynin Gizli Hayatı* isimli çalışmasında, sade bir dilde ve günlük hayattan örnekler vererek beyin; insan ilişkilerinde nasıl bilinç dışı tercihler yapar, sporda ve trafikte nasıl ani kararlar alır, tehlikeden nasıl kaçınır gibi sorulara dikkat çekici argümanlarla yanıt veriyor.

Incognito Latince kökenli, "bilinmeyen" ve "kılık değiştiren" anlamlarına gelen bir kelime. Yazar, kelimenin iki anlamını da kastederek beynin bilinmeyen ve görüldüğünde de tanımlanamayan yöntemine odaklanıyor ve soruyor: Kendimiz olarak bildiğimiz zihin, buz dağının görünen yüzüdür. Peki, beynin geri kalanı ne yapar?

"BEYNİN, İŞLERİNİ GİZLİLİK İÇİNDE HALLEDER VE FİKİRLERİ MÜTHİŞ BİRER SİHİR ÜRÜNÜYMÜŞ GİBİ SUNAR. KILIK DEĞİŞTİREREK 'INCOGNITO' İCRA EDER." (s. 7)

**“EĞER UZAY BİLİMİNİ
BÜYÜLEYİCİ BULUYORSANIZ,
BEYİN BİLİMİNDE OLUP
BİTENLER İÇİN KEMERLERİNİZİ
BAĞLAYIN.” (s. 12)**

Beynin bu geriye kalan kısmından haberdar olmayışımıza odaklanan yazar, eserin genelinde beynin işlemlerinin ne kadar bilinç dışı bir şekilde gerçekleştiğine dair bir soruşturma yapıyor. Bilinci, transatlantik rotadaki gemide seyahat eden kaçak bir yolcuya benzetiyor. Üstelik bu yolcunun gemideki muazzam mühendisliğin farkında olmamasına rağmen seyahatten kendine pay çıkarmış olmasının ironisine dikkat çekiyor.

“Beyninizin dalmış olduğu işlerin büyük çoğunluğunun bilincinde değilsinizdir, olmak da istemezsiniz.” diyen Eagleman, beynin işleyişindeki en küçük rolün bilince ait olduğunu savunuyor. Beyin hakkındaki bilgimizin ve beynin içindeki bilincin bu kadar az olmasına şaşırarak yazar, bu şaşkınlığı güncel bir dille okuruna aktarırken görsellerden de destek alıyor.

Kitapta argümanlar günlük hayattan temin edilip bilimsel verilerle destekleniyor. Sansasyonel görünen iddiaların, ayaklarının yere bastığını görmek okur için kitabın inandırıcılığını sağlaması ve güven vermesinin yanında bu argümanlar ile kanıtlar arasında kurulan ilişkinin kısa olması kitabı yeknesak bir dilden korumuş, herkesin akıcılığına kapılacağı ufuk açıcı bir eser hâline getirmiş. Beyin hakkında *Emmy Ödülü* adayı bir

televizyon şovu olan *Eagleman*, Stanford Üniversitesinde öğretim görevlisi. Aynı zamanda beyin hakkında araştırmalar yapan bir şirketin yönetim kurulu başkanı. Zaman, sinestezi, duyuşal illüzyonlar gibi konularda da çalışmaları var. Eserleri otuzun üzerinde dile tercüme edilen yazarın, beyin ve bilinç konusunda başka kitapları da mevcut.

Beyin hakkında ne kadar az şey bildiğimizi fark etmemizi ve konuya farklı bakış açılarıyla bakabilmemizi sağlayan ve keyifli bir okuma sunan *Incognito/Beynin Gizli Hayatı*, beyinle ilgili yeni okuma alanları açacak özlü bir giriş niteliği taşıyor. Keyifli okumalar dilerim.

**“NE İNANILMAZ,
NE ŞAŞIRTICI BİR
ŞAHESERDİR BEYİN. VE
BİZLER DE NE ŞANSLİYİZ
Kİ DİKKATİMİZİ ONA
YOĞUNLAŞTIRMAMIZA
OLANAK SAĞLAYAN
TEKNOLOJİ VE İRADEYE
SAHİP BİR NESLİN
ÜYELERİYİZ. EVRENDE
KEŞFETMİŞ OLDUĞUMUZ
EN HARİKULADE ŞEY
BU: BEYNİMİZ, YANI TA
KENDİMİZ.” (s. 229)**